Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2020, NUMMER 185

Datum	24 september 2020
Van	College B&W
Behandeld door	W.G.M. van Vooren
Doorkiesnummer	030-2869981
E-mailadres	w.van.vooren@utrecht.nl
Kenmerk	7941981
Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2020 nummer 185 van raadsleden Raaijmakers (PvdA), Vonk (GroenLinks), Rajkowski (VVD) en Oosters (Student & Starter) van 26 juli 2020 over Stop intimidatie bij abortuskliniek deel 2.
De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1
Heeft het college kennisgenomen van bovenstaande uitspraak van de voorzieningenrechter in Haarlem?

***Antwoord* 1**
Ja.

Vraag 2
Welke gevolgen heeft de rechterlijke uitspraak voor demonstraties bij Het Vrelinghuis in Utrecht? Kan het college in zijn beantwoording op beide gronden ingaan die hierboven worden geschetst en beredeneren waarom dit wel/niet van toepassing is op demonstraties bij Het Vrelinghuis?

***Antwoord* 2**
In de uitspraak van de voorzieningenrechter staat dat het aanspreken van personen niet valt onder het betogingsrecht en daarmee niet onder de Wet openbare manifestaties (Wom). Het is de vraag of deze conclusie als brede 'stelregel' kan gelden en dat het aanspreken van personen nimmer onder het betogingsrecht is te brengen.

Daarnaast geldt dat de redenering dat individueel aanspreken niet zou vallen onder het betogingsrecht niet betekent dat aanspreken van personen verboden is. De redenering zou betekenen dat het aanspreken van personen op een individuele zaak niet grondwettelijk beschermd is op basis van artikel 9 van de Grondwet. Minister De Jonge (VWS) geeft in de beantwoording van kamervragen aan dat anti-abortus acties bij klinieken in het hele land juridisch gezien niet allemaal op één lijn kunnen worden gesteld.

In de uitspraak van Heemstede wordt verwezen op specifiek gedrag van demonstranten waarbij ze bezoekers folders in handen gedrukt wordt en sprake is van het onevenredig hinderen van de vrijheid van bezoeksters. Het is mogelijk dat de demonstraties op dit punt in Heemstede anders verlopen (zijn) dan in Utrecht. Zoals wij eerder hebben aangegeven in onze brief van 20 juni 2019 mag geen sprake zijn van het veroorzaken van onevenredige hinder en moeten de rechten van een ieder, dus ook van de bezoekers van de kliniek, gerespecteerd worden.

De burgemeester heeft besloten, mede naar aanleiding van deze uitspraak, om in het Wom-besluit aan Schreeuw om Leven de grenzen van het demonstratierecht explicieter op te nemen en zo te borgen dat de vrijheid en rechten van vrouwen om ongestoord gebruik te kunnen maken van hun rechten niet in het geding komt.

In de actuele situatie, waarin maatregelen ter bestrijding van het coronavirus van kracht zijn, geldt bovendien dat mensen ouder dan 12 jaar anderhalve meter afstand van elkaar moeten houden, tenzij uit één huishouden. Tijdens een demonstratie moet een ieder zich houden aan deze afstandsregels, maar moet ook ruimte zijn en blijven voor andere personen om de afstandsregels in acht te nemen. In de Wet openbare manifestaties is de volksgezondheid één van de beoordelingscriteria, naast de verkeersveiligheid en wanordelijkheden. De huidige afstandsregels betekenen dat het trottoir (circa 1,40 meter breed) bij het Vrelinghuis te smal is voor een demonstratie, omdat er voldoende ruimte moet (over)blijven voor voetgangers om (de demonstranten) te kunnen passeren, rekening houdend met de afstandsregel. Direct aan het trottoir grenst een weg die gebruikt wordt door auto's en één van de drukste fietsroutes is tussen de (binnen)stad en het Utrecht Science Park. Deze route is door het opstarten van de scholen en universiteiten nog drukker dan de afgelopen maanden.

Op advies van de politie heeft de burgemeester op basis van de volksgezondheid in combinatie met de verkeersveiligheid besloten om geen demonstraties toe te staan op het trottoir aan de zijde van het Vrelinghuis. Demonstranten kunnen gebruik maken van de overzijde van de Biltstraat (kruising met Oude Kerkstraat). Hier is voldoende ruimte voor een kleine demonstratie. Schreeuw om Leven demonstreert in de regel met twee tot zes personen. Indien de coronamaatregelen zouden wijzigen is de breedte van het trottoir met de (kwetsbare) gebruikers van dit trottoir in combinatie met het drukke auto- en fietsverkeer op de aanliggende weg een blijvend aandachtspunt in de beoordeling van demonstraties bij het Vrelinghuis.

Politie en boa's houden regelmatig toezicht op de demonstraties om te controleren of de voorschriften nageleefd worden en gaan hiermee door. De kliniek is op de hoogte van de voorschriften en kan bellen met de gemeente via de overlasttelefoon indien demonstranten zich niet houden aan de regels. Zo willen we doorgaan met beeld houden op het gedrag van demonstranten naar bezoekers van de kliniek.

Vraag 3
Is het college net als ons van mening dat de Wom wel degelijk mogelijkheden biedt voor het opleggen van beperkingen aan demonstraties om het aanspreken van bezoeksters van een abortuskliniek te verbieden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3
Zie antwoord 2.

Vraag 4
Een meerderheid van de raad heeft met de motie het college gevraagd alle mogelijkheden binnen de Wom te benutten om intimidatie aan te pakken. De recente uitspraak van de voorzieningenrechter lijkt meer ruimte te scheppen voor maatregelen. Is het college bereid per direct gebruik te maken van deze ruimte bij Het Vrelinghuis? Zo ja, wil het college daarbij

in overleg treden met Het Vrelinghuis? Zo nee, waarom niet?

***Antwoord* 4**

Wij onderschrijven het demonstratierecht en kijken hierbij niet naar de inhoud van de boodschap. Op het moment dat grenzen worden overschreden van het (demonstratie)recht treden we hier met de politie en het Openbaar Ministerie tegen op. Het demonstratierecht mag niet ten koste gaan van de (grond)rechten en vrijheden van anderen. Wat betreft de nieuwe voorschriften/beperkingen voor demonstraties bij het Vrelinghuis verwijzen wij u naar antwoord 2.

Wij volgen de (juridische) ontwikkelingen over dit onderwerp op de voet. Deze blijven we betrekken in de besluitvorming rond de demonstraties over abortus, maar ook over andere demonstraties.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

SV Stop intimidatie bij abortuskliniek deel 2

Ilse Raaijmakers (PvdA)
Eva Oosters (Student&Starter)
Marcel Vonk (GroenLinks)
Queeny Rajkowski (VVD)

Dit voorjaar hebben de fracties van de PvdA, Student&Starter, GroenLinks en D66 vragen gesteld over demonstraties bij abortuskliniek Het Vrelinghuis en de motie 'Stop intimidatie abortuskliniek' ingediend. In de motie heeft een meerderheid van de raad zich uitgesproken over het feit dat intimidatie van vrouwen voor Het Vrelinghuis verwerpelijk is. Eind juni heeft het college in een brief gereageerd op de motie. Het college heeft daarin aangegeven geen (beleids)ruimte binnen de Wet openbare manifestaties (Wom) te zien voor het instellen van een bufferzone. "Generieke beperkingen van anti-abortusdemonstraties in de vorm van een bufferzone komen bij ons weten in Nederland niet voor", aldus het college.

Wellicht zorgt een rechterlijke uitspraak in Haarlem voor verandering in Utrecht. De voorzieningenrechter in Haarlem deed op 21 juli uitspraak in een zaak die was aangespannen door de Duitse organisatie Donum Domini. Deze organisatie wilde dit jaar enkele keren demonstreren bij de Bloemenhovenkliniek, een abortuskliniek in Heemstede, maar was het niet eens met de voorwaarden en regels die de gemeente aldaar oplegde, waaronder de regel om afstand te houden tot de ingang van de kliniek. De voorzieningenrechter stelde de gemeente in het gelijk op basis van 2 voornaamste gronden:
1) het aanspreken van bezoeksters van de abortuskliniek valt niet onder het betogingsrecht. Het is het aankaarten van een individuele zaak bij een individueel persoon. Het geniet dan ook niet de bescherming van artikel 9 van de Grondwet.
2) indien het aanspreken toch onderdeel van een demonstratie is, is het volgens de voorzieningenrechter een wanordelijkheid die een beperking rechtvaardigt op grond van de Wom omdat het de bezoeksters onevenredig hindert in hun vrijheid, in het bijzonder in het ongestoord gebruik maken van hun rechten uit de Wet afbreking zwangerschap.
De voorzieningenrechter in Haarlem acht de opgelegde beperkingen bij demonstraties bij de abortuskliniek Bloemenhoven noodzakelijk en proportioneel. "Het recht op betoging wordt door de opgelegde beperkingen niet onevenredig beperkt."[1]

De fracties van de PvdA, Student&Starter, GroenLinks en de VVD zijn benieuwd wat de rechterlijke uitspraak voor de situatie in Utrecht betekent en hebben daarover de volgende vragen:

1. Heeft het college kennisgenomen van bovenstaande uitspraak van de voorzieningenrechter in Haarlem?
2. Welke gevolgen heeft de rechterlijke uitspraak voor demonstraties bij Het Vrelinghuis in Utrecht? Kan het college in zijn beantwoording op beide gronden ingaan die hierboven

[1]https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBNHO:2020:5579&showbutton=true&keyword=donum

worden geschetst en beredeneren waarom dit wel/niet van toepassing is op demonstraties bij Het Vrelinghuis?

3. Is het college net als ons van mening dat de Wom wel degelijk mogelijkheden biedt voor het opleggen van beperkingen aan demonstraties om het aanspreken van bezoeksters van een abortuskliniek te verbieden? Zo nee, waarom niet?
4. Een meerderheid van de raad heeft met de motie het college gevraagd alle mogelijkheden binnen de Wom te benutten om intimidatie aan te pakken. De recente uitspraak van de voorzieningenrechter lijkt meer ruimte te scheppen voor maatregelen. Is het college bereid per direct gebruik te maken van deze ruimte bij Het Vrelinghuis? Zo ja, wil het college daarbij in overleg treden met Het Vrelinghuis? Zo nee, waarom niet?